

עמ"ת 30036/04/23 - שירה פנחס (עציר) נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עמ"ת 30036-04-23 פנחס(עציר) נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 59654/2023

בפני	כבוד השופטת פאני גילת כהן
העוררת	שירה פנחס (עציר) באמצעות ב"כ עו"ד אלי אונגר ואח'
נגד	
המשיבה	מדינת ישראל באמצעות ב"כ עו"ד פני סוויסה

החלטה

מונה לפניי ערר על החלטת בית משפט השלום באשקלון מיום 17.04.2023 (כב' השופטת דגנית משעלי ביטון) בהליך מ"ת 61762-02-23 במסגרתה הוארך מעצרה של העוררת עד ליום 04.05.2023.

רקע עובדתי

1. ביום 06.02.2023 נעצרה העוררת בחשד כי ביום 07.12.2022 מכרה סם מסוכן מסוג קוקאין במשקל 0.74 גר' לסוכן משטרתי.

2. מאז הוארך מעצרה של העוררת מעת לעת עד אשר ביום 16.02.2023 הורה בית משפט השלום באשקלון (כב' השופטת עדי אייזדורפר) על שחרורה למעצר בית מלא בבית הוריה ובפיקוחם טרם השלמת הליכי החקירה הפלילית בעניינה.

3. על החלטה זו הגישה המשיבה ערר לבית משפט זה, אשר נדון ביום 17.02.2023 (בפני כב' השופט ג. דניאל) והתקבל, כך שמעצר העוררת הוארך עד ליום 20.02.2023, תוך שנקבע, כי על אף שספק אם יידרש תסקיר מעצר של שירות המבחן, הגם שניתן להניח שכך יהיה, ראוי להותיר הדברים להכרעת הערכאה הדיונית לאחר הגשת כתב אישום ובקשה למעצר עד תום ההליכים או אז ניתן יהא לבחון המכלול לאחר סיום החקירה. עוד נקבע, כי מכל מקום, שעה שמדובר בעבירות סמים המלמדות על מסוכנות גבוהה, אין הצדקה לשחרור העוררת לחלופת מעצר בשלב בו מצויה הייתה אז החקירה.

4. ביום 20.02.2023 התקיים דיון נוסף בהארכת מעצרה של העוררת, והוא הוארך עד ליום 26.02.2023.
5. ביום 26.02.2023 הוגש לבית משפט השלום באשקלון כתב אישום כנגד העוררת (ת"פ 61804-02-23), המייחס לה עבירה של ייצוא, ייבוא, מסחר וסחר בסמים מסוכנים לפי סעיף 19+13א לפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש), תשל"ג - 1973 (להלן: "**פקודת הסמים המסוכנים**") לפיו היא סחרה בסם מסוכן מסוג קוקאין במשקל של כ- 0.74 גרם נטו תמורת 700 ש"ח, החזקת סמים מסוכנים מסוגים שונים ובכמות לא מבוטלת לפי סעיף 7(א) ו-7(ג) לפקודת הסמים המסוכנים ועבירה נוספת של הסתייעות ברכב לעבור עבירה לפי סעיף 43 לפקודת התעבורה - תשכ"א - 1961.
6. בד בבד עם כתב האישום הוגשה גם בקשה למעצר העוררת עד תום ההליכים המשפטיים כנגדה (מ"ת 61762-02-23). בבקשה נטען, כי קיימות ראיות לכאורה שהעוררת ביצעה העבירות המיוחסות לה; כי ישנן עילות מעצר כנגדה, נוכח קיומו של חשש סביר שהיא תסכן את בטחון הציבור אם תשוחרר מן המעצר, וכי העבירות המיוחסות לה מקימות חזקת מסוכנות. עוד נטען, כי העוררת ביצעה העבירות בתחכום רב (באמצעות אפליקציית ה"טלגרם") - עובדה המגבירה את החשש למסוכנותה; וכי לחובתה הרשעה קודמת שעניינה צירוף 14 תיקי הונאה בכרטיסי אשראי. לפיכך נטען, כי אין חלופה הולמת שתאיין המסוכנות הנשקפת מן העוררת והחשש שמא תשוב לבצע העבירות המיוחסות לה, וכי האינטרס של ההגנה על הציבור גובר על האינטרס שבהגנה על חירותה.
7. ביום 26.02.2023 הורה בית המשפט קמא על מעצר העוררת עד להחלטה אחרת וקבע מועד לדיון בבקשה למעצר עד תום ההליכים כנגדה ביום 08.03.2023.
8. ביום 08.03.2023 התקיים הדיון בבקשה במסגרתו הסכים ב"כ העוררת לקיומן של ראיות לכאורה ושל עילת מעצר ברובד הפורמאלי, אם כי טען שבנסיבות העניין, לרבות עובדת היות העוררת אישה, יש כרסום של ממש בעילת המסוכנות, ועתר לשחרורה למעצר באיזוק אלקטרוני בבית הוריה עד לקבלת תסקיר מעצר.
9. בית המשפט קמא שמע במסגרת הדיון גם את אם העוררת, וכעולה מהחלטתו, הוא התרשם אמנם שהיא בת להורים אחראיים ורציניים, אך לא מצא שדי בכך כדי להורות אז על שחרורה, ולכן הורה על הגשת תסקיר מעצר בעניינה עד לא יאוחר מיום 16.04.2023 במסגרתו יבחנו כלל אפשרויות השחרור, לרבות החלופה של מעצר באיזוק אלקטרוני וחלופה טיפולית.
10. ביום 04.04.2023 הגיש שירות המבחן במחוז תל אביב (עליו הוטלה מלאכת הכנת התסקיר) בקשה לקבלת ארכה להגשת התסקיר עד ליום 04.05.2023.
11. העוררת התנגדה לבקשת שירות המבחן, ועתרה כי בית המשפט יאפשר לה להציג טיעוניה נוכח העיכוב בהגשת התסקיר ויאפשר לה גם להציג חלופות מעצר וערובות לשחרור.

12. ביום 17.04.2023 התקיים דיון נוסף בפני בית המשפט קמא במסגרתו הוא שב ונדרש לחלופות המעצר שהוצעו ע"י העוררת וקבע בסופו, כי אין בידו להיעתר לבקשתה וכי בנסיבות העניין יש להמתין לקבלת תסקיר המעצר. לפיכך התקבלה בקשת שירות המבחן לקבלת הארכה להגשתו ונקבע, כי דיון נוסף יתקיים לפניו ביום 04.05.2023 וכי העוררת תיוותר במעצר עד להחלטה אחרת.

על החלטה זו הוגש הערר שלפניי.

טענות הצדדים

13. לטענת העוררת, שגה בית המשפט קמא משלא נתן משקל ראוי לעובדה שזהו המעצר הראשון בחייה של העוררת ולעובדה שהיא אישה, שיש בהן, לדידה, כדי לכרסם כרסום של ממש בעילת המסוכנות; כי גם בנסיבות ביצוע העבירות (ובתוך כך העדר תוצרים או ראיות שהושגו ע"י היחידה החוקרת אשר יש בהם ללמד על מעורבות העוררת בעולם הסם והעובדה ששיתוף הפעולה מצד העוררת הביא לחשיפת הסמים ברכבה) יש כדי להקלות מחודה של עילת המסוכנות; כן נטען על ידה, כי בית המשפט לא נתן המשקל הראוי לעובדה שבמועד הצפוי להגשת התסקיר ימלאו למעצר העוררת שלושה חודשים; כי אין הצדקה לפגיעה בחירותה רק משום העומס בו נתון שירות המבחן; כי תנאי המעצר שלה קשים, בפרט בשים לב להיותה אישה; כי בית המשפט קמא לא בחן כדבעי החלופה שהוצעה על ידה, ולא שמע גם את אביה המגויס לעניין ומסכים לשמש כמפקח וכערב לקיום תנאי השחרור; כי בנסיבות המקרה דנא, בהתייחס לנתוני העושה והמעשה, משך הזמן בו הוארך מעצרה לשם קבלת התסקיר הוא בלתי סביר.

14. כן נטען ע"י העוררת, כי בית המשפט קמא לא נתן המשקל הראוי להחלטה מיום 16.02.2023 אשר הורתה על שחרורה לחלופת מעצר נוכח איכות הערבים והמפקחים שהוצעו על ידה (הוריה), ולהחלטת בית משפט זה מיום 17.02.2023 בה הובהר, כי לא נקבעו על ידו מסמרות בדבר הצורך בקבלת תסקיר מעצר.

15. לתמיכה בטענותיה הפנתה העוררת ל- בש"פ 7899/22 בעניין אברהם סולטנה, שעניינו פרק הזמן שהתבקש ע"י שירות המבחן להגשת תסקיר והפגיעה הגלומה בכך בחירות שהיא זכות יסוד, חרף קיומן של אלטרנטיבות שיש בהן להבטיח את מטרות המעצר.

16. לטענת המשיבה, יש לדחות הערר ראשית מן הטעם, כי הוא מכוון כנגד החלטת ביניים, ועל פי פסיקת בית המשפט העליון, לא בנקל יתערב בית המשפט בהחלטות ביניים, וזאת יעשה במשורה כשקיים קושי ראייתי או בהעדר עילת מעצר. לטענת המשיבה, טענות העוררת אינן עומדות בקריטריונים הללו.

17. בטיעוניה הפנתה המשיבה, בין היתר, לבש"פ 944/23 דהן נ' מדינת ישראל, במסגרתו נדחתה ע"י בית המשפט העליון, ללא דיון, בקשת רשות הערעור שהוגשה ע"י הנאשם נוכח מעצרו ע"י בית משפט השלום עד להגשת תסקיר עת הערר שהוגש לבית המשפט המחוזי נדחה.

18. עוד טענה המשיבה, כי עסקינן בעוררת המואשמת בסם מסוכן מסוג קוקאין ובהחזקת סמים מסוכנים מסוגים שונים בכמות גדולה, אף לאחר תיקון כתב האישום, וכי לחובתה הרשעה פלילית בעבירות רכוש. לפיכך, הכלל הוא מעצר עד תום ההליכים, והמקרה דנא אינו בא בגדר איזה מן החריגים לו.

19. לטענת המשיבה, כאשר בית המשפט מתקשה לבחון חלופת מעצר, נתון בידו שיקול הדעת להורות על עריכת תסקיר מעצר, וממילא ההחלטה על הגשת התסקיר עושה חסד עם העוררת, נוכח הכמות הגדולה וסוג הסמים שנמצאו בחזקתה והופצה. לפיכך עתרה לדחיית הערר, בפרט נוכח העובדה שהתסקיר צפוי להתקבל תוך זמן קצר יחסית.

20. במסגרת הדיון שהתקיים לפניי השלימה העוררת טיעוניה בע"פ; שני הצדדים הציגו לפניי פסיקה לתמיכה בטענותיהם; ובנוסף, לבקשת העוררת נשמעו לפניי הוריה שהוצעו הן במסגרת ההליך בבית המשפט קמא והן במסגרת ההליך דנא כערבים להבטחת קיום תנאי השחרור של העוררת, ככל שהערר יתקבל.

דין והכרעה

21. שתי שאלות עיקריות ניצבות בפנינו בהליך דנא: האחת כללית יותר ונסובה סביב שאלת ההצדקה להתערבות ערכאת הערעור בהחלטת ביניים שניתנה במסגרת דיון בבקשה למעצר עד תום ההליכים המשפטיים; והשנייה קונקרטית יותר ועניינה האם בנסיבות המקרה דנא יש מקום להתערב בהחלטת בית המשפט קמא ולהורות על שחרור העוררת לחלופת מעצר כבר כעת ובטרם התקבל תסקיר המעצר בעניינה ונבחנו המלצות שרות המבחן ויתר טענות הצדדים בהקשר זה.

22. נדון להלן בשתייהן.

23. בהתייחס לעררים על החלטות ביניים ממין זו שלפנינו נקבע בפסיקת בית המשפט העליון, כי המדיניות הראויה היא שערכאת הערעור לא תידרש להם ותיתן לערכאה הדיונית האפשרות לסיים מלאכתה אלא בהתקיים נסיבות חריגות המצדיקות זאת, כגון טעות ברורה בהחלטת הערכאה דיונית באשר לקיומן של ראיות לכאורה או עילת מעצר או במקרים בהם מדובר במעצר בלתי חוקי מסיבות אחרות [בש"פ 8528/22 סיני נ' מדינת ישראל, פורסם במאגרים האלקטרוניים (16.12.2022), פסקה 4 והפסיקה המוזכרת שם].

24. בהקשר זה נקבע עוד ע"י בית המשפט העליון, כי **"המצב הראוי והרצוי הוא שהדין בערר על כלל הקביעות הנוגעות למעצר עד תום ההליכים, ידחה עד אשר יסתיים הדיון במכלול כולו, ובתוך כך, באפשרות שחרור הנאשם לחלופת מעצר"** [בש"פ 371/15 בלעום נ' מדינת ישראל, פורסם במאגרים האלקטרוניים (19.01.2015) פסקה 6].

25. גם ב- בש"פ 5145/18 **אירינה פייסמן נ' מדינת ישראל** (9.7.2018), כשהעוררת אישה, שב בית המשפט העליון על הכלל האמור לפיו משמדובר ב"ערר ביניים", יידרש לו בית המשפט רק בהתקיים נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, כגון כאשר נפלה טעות ברורה בהחלטה הנוגעת לקיומה של עילת מעצר או לקיומן של ראיות לכאורה או כאשר מתעורר חשש ממשי כי מעצרו של העורר אינו חוקי מסיבה אחרת [תוך הפנייה לבש"פ 3771/17 **סלאמה נ' מדינת ישראל**, פורסם במאגרים האלקטרוניים (9.5.2017); בש"פ 4026/15 **מזאריב נ' מדינת ישראל**, פורסם במאגרים האלקטרוניים (15.6.2015); בש"פ 7520/14 **פלוגי נ' מדינת ישראל**, פורסם במאגרים האלקטרוניים (11.11.2014)]. בית המשפט מצוין עוד, כי שיקול מרכזי נוסף הוא המועד הצפוי לסיום הדיון לפני הערכאה הדיונית ולמתן ההחלטה בעניין אפשרות השחרור לחלופת מעצר תוך קביעה, כי ככל שהמועד בו צפויה להתקבל ההחלטה קרוב, יהיה זה מוצדק לאפשר לערכאה הדיונית לסיים את מלאכתה (**עניין מזאריב**, פסקה 5).

26. עם זאת, אין בכך כדי לחסום כליל בפני הנאשם דלתות ערכאת הערעור ואין לשלול ממנו הזכות לערור על החלטות ביניים במקרה המתאים כאמור, אלא שמסור לערכאת הערעור שיקול הדעת אם לדון בערר, חרף השלב הדיוני שבו הוגש או להמתין להחלטה המשלימה, וזאת תוך התחשבות גם בשיקולים מעשיים של יעילות הדיון וחסכון במשאבי שיפוט [בש"פ **אעסם נ' מדינת ישראל**, פורסם במאגרים האלקטרוניים (23.01.2012)].

27. צא ולמד, כי על נאשם המבקש התערבות של ערכאת הערעור בהחלטת ביניים של הערכאה הדיונית בדונה בבקשה למעצר עד תום ההליכים לצלוח משוכה גבוהה מאד.

28. במקרה שלפנינו עסקינן, כזכור, בהחלטת בית המשפט קמא להורות על הגשת תסקיר מעצר בעניינה של העוררת טרם הכרעה בבקשה למעצרה עד תום ההליכים כנגדה, אשר מעצם טיבה מסורה לשיקול הדעת של הערכאה הדיונית ונטועה בלב לבו [בש"פ 323/23 **ישראלי נ' מדינת ישראל**, פורסם במאגרים האלקטרוניים (18.01.2023)]. מסתמא, גם ההחלטה ליתן לשירות המבחן ארכה להגשת התסקיר תוך הותרת העוררת במעצר נוכח העיכוב בהגשתו היא בלבת שיקול הדעת של הערכאה הדיונית ונגזרת מעצם ההחלטה להורות על עריכת תסקיר מעצר בעניינה.

29. בשנים האחרונות נדרשים שוב ושוב בתי המשפט על ערכאותיהם השונות, וכמובן גם בית המשפט העליון בהחלטותיהם למציאות המורכבת נוכח העומס הרב בו נתון שירות המבחן לאורכה ולרוחבה של הארץ בעטיו מתארכת תקופת ההמתנה לתסקירי מעצר, ועלולה אף להסתכם בחודשים מספר, שבמהלכם מצויים הנאשמים מאחורי סורג ובריח בתנאי מעצר - מצב שהוא ללא ספק אינו רצוי, וודאי לא אופטימאלי, משנפקותו היא שלילת חירותו של אדם אשר טרם הורשע בדיון וטרם נגזר דינו.

אכן, וכפי ששנינו ולמדנו, מעצר אינו מקדמה על חשבון עונש מאסר אם וככל שיוטל בסופו של יום, ואין צורך להכביר מילים בדבר.

עם זאת, אין בעובדה שנדרשת המתנה ארוכה יחסית לתסקיר מעצר בכורח הנסיבות האמורות כדי להביא בהכרח

למסקנה שעל בית המשפט להימנע מלהורות על הגשת תסקיר מקום בו, עפ"י שיקול דעתו, הוא נחוץ טרם קבלת החלטה בעניין מעצר נאשם עד תום ההליכים נגדו או שחרורו לחלופת מעצר.

30. באשר לאופי העבירות שביצוען מיוחס לעוררת כבר נקבע בעבר בפסיקת בית המשפט העליון, כי ביצוען מעיד על רמת מסוכנות גבוהה [בש"פ 2740/18 **אזולאי נ' מדינת ישראל**, פורסם במאגרים האלקטרוניים (16.04.2018) פסקה 6].

31. יתר על כן, נקבע עוד לגביהן, כי הכלל הוא אי שחרור נאשם בעבירות ממין זה לחלופת מעצר אלא הותרתו מאחורי סורג ובריש [בש"פ 5642/18 **חג'אני נ' מדינת ישראל**, פורסם במאגרים האלקטרוניים (09.09.2018)].

הפסיקה שבה ומדגישה עוד, כי יש להחיל הלכה זו גם כאשר מדובר בסחר בסם מסוכן מסוג קנאביס וגם כאשר מדובר בסחר בסמים מסוכנים בכמויות קטנות [בש"פ 4591/21 **מחמד אבו גודה נ' מדינת ישראל**, פורסם במאגרים האלקטרוניים, פסקה 6].

ודוק, אין להקל ראש גם בעבירה של החזקת סמים מסוכנים שלא לצריכה עצמית אשר גם לגביה נקבע, כי הכלל הוא מעצר עד תום ההליכים של מי שמואשם בביצועה אלא אם מתקיימות נסיבות מיוחדות העשויות להצדיק בחינת חלופות מעצר [בש"פ 4457/18 **אלסייעד נ' מדינת ישראל**, פורסם במאגרים האלקטרוניים (14.06.2018)], וראו עוד למשל בש"פ 2362/20 **צלאח נ' מדינת ישראל** (16.04.2020) שם נקבע לאמור: **"הלכה היא עמנו כי בעבירות של סחר בסמים מסוכנים ובעבירות שנלוות אליהן, דוגמת אלו של החזקת סם שלא לצריכה עצמית הכלל הוא מעצר עד תום ההליכים, ואילו מעצר באזוק אלקטרוני או שחרור לחלופת מעצר ייתכנו רק במקרים חריגים ויוצאי דופן [...]; על פי רוב, כאשר גילו של הנאשם צעיר, עברו הפלילי נקי ומעורבותו בעבירות היא מצומצמת בלבד" [...]**.

32. **ומן הכלל אל הפרט** - משהוסכם ע"י העוררת כי קיימות ראיות לכאורה לביצוע העבירות המיוחסות לה על ידה, ומשאין חולק, כי הן מקימות חזקת מסוכנות, וכי מעבר לחזקה הסטטוטורית לגביהן מתעצמת המסוכנות נוכח עבירת הסחר בסם הקוקאין ונוכח כמות וסוג הסמים שהוחזקו ע"י העוררת, כמיוחס לה בכתב האישום, אין מקום להידרש במסגרת הדיון בערר שלפניי, הנסוב, כזכור, סביב החלטת ביניים של בית משפט קמא, לטענות בא כוחה בעניין נסיבות ביצוע העבירות לכאורה.

33. בשלב זה של הדיון ועל יסוד הקביעות דלעיל בעניין קיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר כנגד העוררת, משטרם נבחנו כדבעי חלופות המעצר בעניינה, הרי שבהתאם לכללים שהותוו בפסיקה והובאו לעיל, דינה להיותר במעצר.

34. מן הראוי לציין, כי גם אם מצא בית המשפט קמא להורות על הגשת תסקיר בעניינה, אין משמעות הדבר שגמלה בלבו כבר ההחלטה לשחרר העוררת לחלופת מעצר וכל שנותר כעת הוא לקבוע את טיבה.

35. לפיכך, נקודת המוצא בדיון זה שלפנינו שונה מזו המוצגת ע"י העוררת.

36. לית מאן דפליג, כי טרם מתן החלטה בבקשה למעצרו של נאשם עד תום ההליכים מצווה הערכאה הדיונית לבחון קיומה של חלופה ראויה שיש בכוחה לאיין העילות שבבסיס הבקשה ושפגיעתה בחירות הנאשם פחותה מאשר הותרתו מאחורי סורג וברח עד תום ההליכים המשפטיים.

37. הנה כי כן, אם מצאה הערכאה הדיונית לבחון חלופות המעצר לעומקן, לרבות כשעל הפרק גם האפשרות של חלופה טיפולית, ולשם כך מצאה להורות על הגשת תסקיר מעצר, לא זו בלבד שלא יצאה שגגה תחת ידה, כי אם פועלת היא כמצוות המחוקק.

38. בנסיבות המקרה שלפנינו, אין להקל ראש בחומרת העבירות המיוחסות לעוררת וכתב האישום מדבר בעד עצמו (שעה שבמסגרת הדיון בשאלת מעצרה עד תום ההליכים משאין היא חולקת על קיומן של ראיות לכאורה, די בכך). גם אם היא בת למשפחה נורמטיבית ובית המשפט קמא ובית משפט זה התרשמו מרצינות הוריה, אין בכך כדי לקצר הדרך ולדלג מעל הבחינה הדקדקנית הנדרשת של חלופות המעצר המוצעות בידי אנשי המקצוע בשירות המבחן. על אחת כמה וכמה יפה כוחם של הדברים ככל שמתבקשת בחינת האפשרות של מעצר באיזוק אלקטרוני, משנקבע ע"י המחוקק כי בנסיבות מעין אלו שלפנינו ישנה חובה לקבל תסקיר זולת במקרים חריגים ומטעמים מיוחדים שיירשמו (סעיף 22 (ג) (ב) לחוק המעצרים).

39. זאת ועוד, הארכה שנתבקשה ע"י שרות המבחן לשם הגשת תסקיר המעצר היא סבירה בנסיבות העניין, ומועד הגשת התסקיר הוא בעוד כשבוע ומחצה מהיום (וכשבועיים ומחצה ממועד מתן ההחלטה ע"י בית המשפט קמא).

40. למען הסר ספק יובהר, כי בית משפט זה ולבטח גם בית המשפט קמא אינו מקל ראש בכך שלשלם ההמתנה לתסקיר מוארך מעצרה של העוררת, ולבנו אינו גס ביחס לזכויותיה ולחווית המעצר שוודאי אינה קלה לה בלשון המעטה.

41. עם זאת ובראי כלל הנסיבות באשר פורטו לעיל, לא מצאתי כי יצאה שגגה תחת ידי בית המשפט קמא ולא מצאתי כי נסיבות המקרה דנא באות בגדר החריגים לכלל שהותווה בפסיקה בעניין אי התערבות של ערכאת ערעור בהחלטות ביניים בהליכי מעצר.

42. הנה כי כן, אין מקום לדון בשלב זה בחלופת המעצר המוצעת ע"י העוררת לשחרורה למעצר בית בבית הוריה ובפיקוחם וראוי ליתן בידי בית המשפט קמא לסיים מלאכתו ולהכריע בבקשה למעצר העוררת עד תום ההליכים.

43. לפיכך, לא מצאתי לקבל הערר והוא נדחה בזאת.

ניתנה היום, ב' אייר תשפ"ג, 23 אפריל 2023, בהעדר
הצדדים.